

INSTRUKCJA RUCHU I EKSPLOATACJI SIECI DYSTRYBUCYJNEJ

Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 1 z 23

Spis treści

1. Rozliczanie usługi dystrybucji.....	3
2. Prowadzenie pomiarów rozliczeniowych dla usługi dystrybucyjnej	43
3. Bilansowanie paliwa gazowego w systemach gazowych.....	10
4. Zarządzanie ograniczeniami w systemie dystrybucyjnym.....	1412
5. Fakturowanie i płatności.....	2119
6. Sposoby postępowania w sytuacjach awaryjnych i w czasie obowiązywania ograniczeń	2119

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 2 z 23

1. Rozliczanie usługi dystrybucji

1.1. Ogólne warunki rozliczeń.

1.1.1. Rozliczanie usługi dystrybucji odbywa się oddzielnie dla poszczególnych PZDR i poszczególnych PZDS. Okresem rozliczeniowym usługi dystrybucji jest miesiąc gazowy.

1.1.2. Pierwszy odczyt układu pomiarowo-rozliczeniowego dokonywany jest w momencie rozpoczęcia świadczenia usługi dystrybucji dla danego ZUD.

1.1.3. Szczególnym rodzajem usług dystrybucji PZDZ, w ramach którego następuje umowy przesył zwrotny z źródła podłączonego do podstawowego obszaru dystrybucyjnego do wirtualnego punktu wyjścia do sieci przesyłowej OSP.

1.2. Rozliczanie usług realizowanych w ramach PZDR.

1.2.1. Podstawą rozliczania usług realizowanych w ramach PZDR jest moc zamówiona i ilość dostarczonego paliwa gazowego.

1.2.2. Rozliczanie usług realizowanych w ramach PZDR odbywa się na podstawie odczytanych wskazań układów pomiarowo-rozliczeniowych zainstalowanych w punktach wyjścia WR.

1.2.3. Odczyty układów pomiarowych w punktach wyjścia WR wykonywane są co miesiąc.

1.2.4. Rozliczanie usług realizowanych w ramach PZDR następuje co miesiąc gazowy.

1.3. Rozliczanie usług realizowanych w ramach PZDS.

1.3.1. Rozliczanie usługi dystrybucji w ramach kontraktów PZDS następuje wg zapisów obowiązującej taryfy operatora systemu dystrybucyjnego oraz zapisów zawartych w umowie o świadczenie usług dystrybucji. Rozliczanie usługi dystrybucji dokonywane jest w sposób wykluczający dyskryminację jakiegokolwiek użytkownika systemu dystrybucyjnego.

1.3.2. Podstawą rozliczania usług realizowanych w ramach PZDS jest ilość dostarczonego paliwa gazowego.

1.3.3. Rozliczanie usług realizowanych w ramach PZDS odbywa się w okresach miesięcznych na podstawie szacunków wykonywanych przez OSD dla punktów wyjścia WS w strefie dystrybucyjnej.

1.3.4. OSD dokonuje rozliczenia oraz uaktualnienia szacunków na podstawie okresowych odczytów wskazań układów pomiarowo-rozliczeniowych zainstalowanych w punktach wyjścia WS.

1.3.5. Częstotliwość odczytów, o których mowa w pkt. 1.3.3 określona jest w obowiązującej taryfie i umowie dystrybucyjnej.

1.4. Rozliczanie usług realizowanych w ramach PZDZ.

1.4.1. Podstawą rozliczania usług realizowanych w ramach PZDZ jest ilość dostarczonego paliwa gazowego do wirtualnego punktu wyjścia do sieci przesyłowej wynikająca z zatwierdzonej nominacji.

1.4.2. Rozliczanie usługi dystrybucji w ramach kontraktów PZDZ następuje wg zapisów obowiązującej taryfy operatora systemu dystrybucyjnego oraz zapisów zawartych w umowie o świadczenie usług dystrybucji.

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 3 z 23

2. Prowadzenie pomiarów rozliczeniowych dla usługi dystrybucyjnej

2.1. Założenia prowadzenia pomiarów.

- 2.1.1. Operator Systemu Dystrybucyjnego prowadzi pomiary w zakresie niezbędnym do rozliczenia usług dystrybucji i monitorowania bezpieczeństwa systemu dystrybucyjnego.
- 2.1.2. Na terenie swojego działania OSD pełni funkcję operatora odczytów układów pomiarowo-rozliczeniowych.
- 2.1.3. OSD może dokonywać odczytów i kontroli układów pomiarowo-rozliczeniowych samodzielnie lub poprzez zlecenie osobie trzeciej.
- 2.1.4. W umownych punktach wejścia/wyjścia systemu dystrybucyjnego OSD gromadzi wyniki pomiarów następujących wielkości i parametrów transportowanego paliwa gazowego:
- 2.1.4.1. dobowych ilości paliwa gazowego i strumienia godzinowego odebranego do systemu dystrybucyjnego OSD w umownych punktach wejścia, z częstotliwością odczytu przynajmniej raz w miesiącu,
- 2.1.4.2. chwilowych ilości i ciśnienia gazu w wybranych punktach wyjścia z systemu dystrybucyjnego, z częstotliwością zależną od aktualnych potrzeb OSD,
- 2.1.4.3. parametrów ciśnienia gazu w newralgicznych punktach systemu dystrybucyjnego, z częstotliwością zależną od aktualnych potrzeb OSD,
- 2.1.4.4. dobowych ilości paliwa gazowego i maksymalnego strumienia godzinowego w punktach WR, z częstotliwością odczytu przynajmniej raz w miesiącu,
- 2.1.4.5. okresowych ilości paliwa gazowego w umownych punktach WR, które nie są jeszcze wyposażone w urządzenia rejestracji danych, zgodnie z częstotliwością odczytu przynajmniej raz w miesiącu,
- 2.1.4.6. okresowych ilości paliwa gazowego w umownych punktach WS w okresach nie dłuższych niż co 12 miesięcy,
- 2.1.4.7. rzeczywistych wartości strumienia paliwa gazowego w warunkach pomiaru, ciśnienia i temperatury gazu, w przypadkach kiedy są niezbędne do przeliczenia ilości paliwa gazowego i maksymalnego strumienia w warunkach rozliczeniowych.
- 2.1.5. W przypadku umownych punktów wejścia/wyjścia, w których tytuł prawny do układów pomiarowo-rozliczeniowych posiadają inni operatorzy systemów gazowych, ZUD lub Odbiorcy, do których ZUD dostarcza paliwo gazowe, są oni zobowiązani zapewnić OSD dostęp do tych układów pomiarowo-rozliczeniowych, umożliwić ich odczyt i kontrolę na każde wezwanie OSD. W przypadku operatorów systemów gazowych dostęp powinien odbywać się zgodnie z podpisanymi przez nich z OSD porozumieniami operatorskimi.
- 2.1.6. W przypadku umownych punktów wejścia lub wyjścia, w których tytuł prawny do układów pomiarowo-rozliczeniowych posiadają inni operatorzy systemów gazowych, są oni zobowiązani do przekazywania do OSD posiadanych danych pomiarowych w sposób określony w podpisanych przez nich z OSD porozumieniach operatorskich.

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 4 z 23

- 2.1.7. W przypadku umownych punktów wejścia lub wyjścia, w których tytuł prawny do układów pomiarowo-rozliczeniowych posiadają inni operatorzy systemów gazowych, ZUD lub Odbiorcy, do których ZUD dostarcza paliwo gazowe, mają obowiązek stosowania wymogów norm zakładowych PGNiG S.A. ZN-G-4001÷4010:2001 „Pomiary paliw gazowych”.
- 2.1.8. ZUD ma prawo do kontrolnych odczytów danych pomiarowych uzyskanych od OSD, poprzez przeprowadzenie samodzielnie lub zlecone osobie trzeciej odczyty, jeżeli dotyczą one układów pomiarowych w oparciu o wskazania których aktualnie rozliczani są Odbiorcy gazu danego ZUD.
- 2.1.9. W przypadku wystąpienia sporu w zakresie prawidłowości wskazań układu pomiarowo-rozliczeniowego, ZUD ma prawo zlecić wykonanie sprawdzenia metrologicznego układu niezależnemu akredytowanemu laboratorium. ZUD przysługuje zwrot kosztów sprawdzenia przez OSD w przypadku gdy wykonane czynności wykażą nieprawidłowość wskazań układu pomiarowo-rozliczeniowego.
- 2.1.10. W przypadku umownych punktów wejścia/wyjścia składających się z więcej niż jednego punktu wejścia/wyjścia, za układ pomiarowo-rozliczeniowy zainstalowany w umownym punkcie wejścia/wyjścia przyjmuje się zbiór układów pomiarowo-rozliczeniowych zainstalowanych w poszczególnych punktach wejścia/wyjścia, a za wynik pomiarów układu pomiarowo-rozliczeniowego zainstalowanego w umownym punkcie wejścia/wyjścia, wykorzystywany dla celów alokacji i rozliczeń, przyjmuje się sumę wyników pomiarów układów pomiarowo-rozliczeniowych zainstalowanych w poszczególnych punktach wejścia/wyjścia.
- 2.1.11. Rejestr ważności legalizacji urządzeń pomiarowo-rozliczeniowych pracujących w punktach wejścia i wyjścia systemu dystrybucyjnego prowadzi OSD. OSD jest zobowiązany powiadamiać ZUD o wygaśnięciu ważności świadectwa legalizacji urządzeń pomiarowo-rozliczeniowych, do których OSD nie posiada tytułu prawnego.
- 2.1.12. Jeżeli w określonym w powiadomieniu okresie ZUD lub Odbiorca ZUD posiadający tytuł prawny do układu pomiarowo-rozliczeniowego w punkcie wyjścia z systemu dystrybucyjnego nie dokona legalizacji urządzeń pomiarowo-rozliczeniowych, OSD ma prawo wstrzymać w tym punkcie dostawę paliwa gazowego.
- 2.1.13. Koszty związane z legalizacją układów pomiarowo-rozliczeniowych ponosi właściciel układu, chyba że umowa dystrybucyjna stanowi inaczej.
- 2.1.14. W przypadku uszkodzenia urządzeń pomiarowo-rozliczeniowych w punkcie wyjścia, w wyniku wzrostu poboru paliwa gazowego powyżej górnej granicy zakresu pomiaru strumienia objętości, strona winna uszkodzenia pokrywa wszelkie koszty związane z całkowitym usunięciem powstałych szkód.
- 2.2. Układy pomiarowo-rozliczeniowe – wymagania ogólne.
- 2.2.1. Rozliczenia ilości paliwa gazowego podmiotów przyłączonych do sieci dystrybucyjnej odbywają się na podstawie wskazań zainstalowanych układów pomiarowo-rozliczeniowych.
- 2.2.2. W zależności od deklarowanej mocy umownej stosowane są różne konfiguracje układów pomiarowo-rozliczeniowych zainstalowanych w punktach wejścia i wyjścia systemu dystrybucyjnego.

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 5 z 23

- 2.2.3. Konfiguracja układów pomiarowo-rozliczeniowych w punktach wyjścia zależy od przydzielenia danego punktu wyjścia do zleceń PZDS lub PZDR oraz zależnie od mocy umownej zamówionej dla danego punktu przez zamawiającego usługę dystrybucyjną.
- 2.2.4. W skład układów pomiarowo-rozliczeniowych zainstalowanych w punktach wyjścia rozliczanych według zleceń PZDR muszą wchodzić urządzenia rejestrujące ilość pobieranego paliwa gazowego. Urządzenie rejestrujące ilość pobieranego paliwa gazowego stanowi integralną część układu pomiarowo-rozliczeniowego.
- 2.2.5. Jako urządzenia rejestrujące ilość pobieranego paliwa gazowego mogą zostać użyte:
- 2.2.5.1. rejestratory (rejestratory impulsów), które rejestrują ilość pobieranego paliwa gazowego w warunkach pomiaru poprzez rejestrację impulsów wysyłanych z gazomierza proporcjonalnie do przepływającej ilości paliwa gazowego. Rejestratory stosuje się do pomiaru ilości paliwa gazowego dokonywanego na niskim ciśnieniu do 2,5 kPa;
- 2.2.5.2. przeliczniki, które rejestrują ilość pobieranego paliwa gazowego w warunkach pomiaru poprzez rejestrację impulsów wysyłanych z gazomierza proporcjonalnie do przepływającej ilości paliwa gazowego oraz wartość ciśnienia i temperatury gazu, w jakich dokonywany jest pomiar przepływającej ilości paliwa gazowego. Przeliczniki dokonują przeliczenia ilości paliwa gazowego z warunków ruchowych na warunki normalne z uwzględnieniem ciśnienia i temperatury gazu. Przeliczniki stosuje się do pomiaru ilości paliwa gazowego dokonywanego na ciśnieniu powyżej 2,5 kPa.
- 2.2.6. Urządzenia pomiarowe wchodzące w skład układu pomiarowo-rozliczeniowego muszą posiadać zatwierdzenie typu Głównego Urzędu Miar lub, w przypadku urządzeń wyprodukowanych w państwach Unii Europejskiej, deklarację zgodności z dyrektywą europejską oraz ważną cechę legalizacyjną. Ponadto urządzenia pomiarowe muszą być zgodne z dyrektywą ATEX zezwalającą na pracę w strefie zagrożonej wybuchem. Układy pomiarowo-rozliczeniowe muszą ponadto spełniać wymogi norm zakładowych PGNiG S.A. ZN-G-4001÷4010:2001 „Pomiary paliw gazowych”.
- 2.2.7. Miejsce zainstalowania układu pomiarowo-rozliczeniowego jest określone w warunkach przyłączenia przez OSD i akceptowane przez Odbiorcę końcowego podczas podpisywania umowy o przyłączenie. Miejsce zainstalowania układu pomiarowo-rozliczeniowego powinno być określone również w umowie dystrybucyjnej i umowie kompleksowej.
- 2.2.8. Wszystkie elementy oraz urządzenia wchodzące w skład układu pomiarowo-rozliczeniowego poboru paliwa gazowego muszą być przystosowane do plombowania. W ramach działań eksploatacyjnych OSD obecnie stosowane są plomby linkowe i plomby naklejane. Plomby stosowane są jako zabezpieczenia przeciwkradzieżowe paliwa gazowego.
- 2.2.9. W przypadku zmiany charakterystyki odbioru paliwa gazowego uniemożliwiającej prawidłowy pomiar w danym punkcie wyjścia, operator systemu dystrybucyjnego może dokonać zmiany lub nakazać zmianę istniejącego układu pomiarowo-rozliczeniowego (np. zmiana gazomierza), informując o tym ZUD.
- 2.2.10. W przypadku, gdy OSD posiada tytuł prawny do układu pomiarowo-rozliczeniowego lub układu transmisji w umownym punkcie wyjścia, Odbiorca

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 6 z 23

końcowy, który rozliczany jest na tym układzie pomiarowo-rozliczeniowym ma prawo, jeżeli istnieją techniczne możliwości, do uzyskania stałego odczytu wskaźników zainstalowanego układu pomiarowego. Na wniosek Odbiorcy OSD wskaże warunki techniczne jakie Odbiorca musi wypełnić w celu pozyskania danych odczytowych.

2.3. Układy pomiarowo-rozliczeniowe – wymagania techniczne.

2.3.1. Konfiguracja układu pomiarowo-rozliczeniowego jest określana w warunkach przyłączenia w taki sposób, aby przepustowość nominalna gazomierza była zbliżona do mocy umownej deklarowanej przez Odbiorcę.

2.3.2. Szczegółowe rozwiązanie techniczne poszczególnych układów pomiarowo-rozliczeniowych zależy od deklarowanej mocy umownej poboru paliwa gazowego:

2.3.2.1. Odbiorcy rozliczani wg zleceń PZDS powinni być wyposażeni w gazomierze miechowe od G 2,5 do G 10,

2.3.2.2. Odbiorcy rozliczani wg zleceń PZDR, pobierający paliwo gazowe w przedziale powyżej 10 m³/h do 100 m³/h, powinni być wyposażeni w:

2.3.2.2.1. gazomierze miechowe z nadajnikami impulsów od G 10N do G 65N i urządzeniem rejestrującym ilość pobieranego paliwa gazowego,

2.3.2.2.2. gazomierze rotorowe z urządzeniem rejestrującym ilość pobieranego paliwa gazowego,

2.3.2.2.3. gazomierze turbinowe z urządzeniem rejestrującym ilość pobieranego paliwa gazowego,

2.3.2.2.4. inne urządzenia stosowane do pomiarów i rejestracji ilości pobieranego paliwa gazowego;

2.3.2.3. Odbiorcy rozliczani wg zleceń PZDR, pobierający paliwo gazowe w przedziale powyżej 100 m³/h, powinni być wyposażeni w:

2.3.2.3.1. gazomierze rotorowe z urządzeniem rejestrującym ilość pobieranego paliwa gazowego,

2.3.2.3.2. gazomierze turbinowe z urządzeniem rejestrującym ilość pobieranego paliwa gazowego,

2.3.2.3.3. inne urządzenia stosowane do pomiarów i rejestracji ilości pobieranego paliwa gazowego.

2.3.3. Jeżeli u Odbiorcy rozliczanego wg zlecenia PZDR zainstalowany jest układ pomiarowy nieposiadający jeszcze urządzenia rejestrującego ilość pobieranego paliwa gazowego, właściciel układu pomiarowego zobowiązany jest do wyposażenia układu w takie urządzenie najpóźniej do czasu zmiany sprzedawcy przez Odbiorcę.

2.3.4. W przypadku opisanym w pkt. 2.3.3 rozliczenie mocy umownej Odbiorcy następuje z zastosowaniem przepustowości nominalnej zainstalowanego gazomierza jako rozliczeniowej wartości mocy umownej.

2.4. Gazomierze – wymagania techniczne.

2.4.1. Gazomierz jest podstawową częścią układu pomiarowo-rozliczeniowego.

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 7 z 23

- 2.4.2. Gazomierz powinien być dobrany w taki sposób, aby mierzony strumień gazu zawierał się pomiędzy Q_{min} i Q_{max} gazomierza.
- 2.4.3. W przypadku instalacji układu pomiarowo-~~rozliczeniowego~~ na ciśnieniu powyżej 5 kPa konieczne jest zastosowanie gazomierza rotorowego lub turbinowego.
- 2.4.4. Z zatwierdzenia typu wydanego przez GUM lub deklaracji zgodności urządzenia wyprodukowanego w państwach Unii Europejskiej wynika szereg parametrów gazomierza, jak:
- 2.4.4.1. klasy dokładności, tolerancje błędów,
 - 2.4.4.2. dopuszczalny zakres obciążeń,
 - 2.4.4.3. dopuszczalne: temperatura i ciśnienie pracy,
 - 2.4.4.4. przystosowanie do współpracy z innymi urządzeniami, np. nadajnik impulsów niskiej częstotliwości, dla wszystkich gazomierzy turbinowych i rotorowych oraz części gazomierzy miechowych,
 - 2.4.4.5. możliwość podłączenia przelicznika lub rejestratora,
 - 2.4.4.6. wymagana długość odcinków pomiarowych,
 - 2.4.4.7. i inne.
- 2.4.5. Gazomierz powinien posiadać ważną cechę legalizacyjną. Cecha legalizacyjna nadawana jest przez akredytowane laboratorium pomiarowe:
- 2.4.5.1. dla gazomierzy turbinowych i rotorowych na 5 lat,
 - 2.4.5.2. dla gazomierzy miechowych – na 10~~5~~ lat ~~w przypadku gazomierzy zalegalizowanych przed 2008 rokiem oraz na 10 lat w pozostałych przypadkach.~~
- 2.5. Rejestratory – wymagania techniczne.
- 2.5.1. Rejestratory instalowane są jako urządzenia współpracujące z gazomierzami z nadajnikiem impulsów, do rejestracji przyrostu objętości gazu i maksymalnego poboru godzinowego w okresie rozliczeniowym, przy instalacji gazomierza na ciśnieniu do 2,5 kPa.
- 2.5.2. Rejestrator jest integralną częścią układów pomiarowych używanych do rozliczania poboru paliwa gazowego dla części zleceń PZDR.
- 2.5.3. Z zatwierdzenia typu wydanego przez GUM lub deklaracji zgodności urządzenia wyprodukowanego w państwach Unii Europejskiej wynika szereg parametrów rejestratora, jak:
- 2.5.3.1. dopuszczalna temperatura pracy,
 - 2.5.3.2. minimalny zakres przechowywania danych 45 dni,
 - 2.5.3.3. zasilanie bateryjne,
 - 2.5.3.4. przystosowanie do współpracy z innymi urządzeniami, np. gazomierz z nadajnikiem impulsów,
 - 2.5.3.5. możliwość podłączenia urządzeń czytających lub układu transmisji przez łącza RS 232 lub RS 485,

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 8 z 23

2.5.3.6. protokół transmisji ~~Gaz~~ ~~MODEM~~,

2.5.3.7. i inne.

2.5.4. Rejestrator powinien posiadać ważną cechę legalizacyjną. Rejestrator podlega wyłącznie legalizacji pierwotnej wykonanej przez producenta.

2.6. Przeliczniki – wymagania techniczne.

2.6.1. Przeliczniki instalowane są jako urządzenia współpracujące z gazomierzami z nadajnikiem impulsów, do rejestracji przyrostu objętości gazu i maksymalnego poboru godzinowego w okresie rozliczeniowym, przy instalacji gazomierza na ciśnieniu powyżej 2,5 kPa. Przeliczniki dokonują przeliczenia ilości paliwa gazowego z warunków ruchowych na warunki normalne z uwzględnieniem ciśnienia i temperatury gazu.

2.6.2. Przelicznik jest integralną częścią układów pomiarowo-rozliczeniowych używanych do rozliczania poboru paliwa gazowego dla części zleceń PZDR.

2.6.3. Zakres przetwornika ciśnienia przelicznika powinien być dostosowany do parametrów ciśnienia na jakim zainstalowany jest gazomierz.

2.6.4. Zakres czujnika i przetwornika temperatury gazu powinien wynosić od -20 do 50°C.

2.6.5. Z zatwierdzenia typu wydanego przez GUM lub deklaracji zgodności urządzenia wyprodukowanego w państwach Unii Europejskiej wynika szereg parametrów przelicznika, jak:

2.6.5.1. wyposażenie w przetwornik ciśnienia i czujnik/przetwornik temperatury,

2.6.5.2. dopuszczalna temperatura i ciśnienie pracy,

2.6.5.3. minimalny zakres przechowywania danych 45 dni,

2.6.5.4. zasilanie bateryjne, akumulatorowe lub sieciowe,

2.6.5.5. system podtrzymania napięcia na wypadek awarii zasilania,

2.6.5.6. przystosowanie do współpracy z innymi urządzeniami, np. gazomierz z nadajnikiem impulsów,

2.6.5.7. możliwość podłączenia urządzeń czytających lub układu transmisji przez łącza RS 232 lub RS 485,

2.6.5.8. protokół transmisji ~~GAZ~~ ~~MODEM~~,

2.6.5.9. i inne.

2.6.6. Przelicznik powinien posiadać ważną cechę legalizacyjną. Przelicznik podlega wyłącznie legalizacji pierwotnej wykonanej przez producenta.

2.7. Układy transmisji danych.

2.7.1. Układy transmisji danych instalowane są w celu:

2.7.1.1. umożliwienia zdalnego odczytu danych rozliczeniowych przez OSD,

2.7.1.2. pozyskiwania przez OSD danych chwilowych w celu monitorowania bezpieczeństwa systemu dystrybucyjnego.

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 9 z 23

- 2.7.2. W układy transmisji danych z transmisją ciągłą, tzn. z transmisją dokonywaną co 15 minut lub częściej, powinny być wyposażone:
- 2.7.2.1. układy pomiarowe o-rozliczeniowe w punktach wejścia do systemu dystrybucyjnego,
 - 2.7.2.2. układy pomiarowe o-rozliczeniowe w punktach wyjścia podmiotów przyłączonych objętych ograniczeniami na podstawie właściwej ustawy.
- 2.7.3. ~~Układy pomiarowe opisane w pkt. 2.7.2.2, będące własnością OSD, które nie posiadają jeszcze układu transmisji z transmisją ciągłą powinny być wyposażone w taki układ do końca roku 2025.~~ Doposażenie układu pomiarowego w odpowiedni układ transmisji należy do obowiązków OSD.
- 2.7.4. W układy transmisji danych z transmisją na żądanie powinny być wyposażone układy pomiarowe w punktach wyjścia Odbiorców o zamówionej mocy umownej powyżej 65 m³/h.
- 2.7.5. ~~Układy pomiarowe opisane w pkt. 2.7.4, będące własnością OSD, które nie posiadają jeszcze układu transmisji z transmisją na żądanie powinny być wyposażone w taki układ do końca roku 2015.~~ Doposażenie układu pomiarowego w odpowiedni układ transmisji należy do OSD.
- 2.7.6. Koszty eksploatacji systemów telemetrycznych ponosi ich właściciel.
- 2.7.7. Koszty związane z przesyłaniem danych ponosi podmiot dokonujący transmisji.
- 2.7.8. W przypadku awarii systemu telemetrii w danym umownym punkcie wejścia/wyjścia właściciel danego układu punktu ma obowiązek niezwłocznego poinformowania drugiej strony o zaistniałej awarii oraz podjęcia bez zbędnej zwłoki działań zmierzających do jej usunięcia.
- 2.7.9. W przypadku, gdy OSD nie posiada tytułu prawnego do układu pomiarowe o-rozliczeniowego zainstalowanego w umownym punkcie wejścia/wyjścia, OSD ma prawo zainstalować w tym punkcie wejścia/wyjścia system telemetryczny, służący do transmisji danych pomiarowych do OSD oraz ma prawo dostępu do tego systemu.
- 2.7.10. W przypadku, gdy ZUD posiada w umownym punkcie wejścia/wyjścia tytuł prawny do układu pomiarowe o-rozliczeniowego wyposażonego w układ transmisji danych, ZUD ma obowiązek udostępnić ten układ OSD, w celu umożliwienia transmisji do OSD danych telemetrycznych dotyczących danych pomiarowych transportowanego paliwa gazowego, takich jak przepływ, ciśnienie, temperatura gazu.
- 2.7.11. Protokół transmisji danych pomiarowych ustala Operator Systemu Dystrybucyjnego.

3. Bilansowanie paliwa gazowego w systemach gazowych

3.1. Przekazywanie informacji operatorom systemów współpracujących.

- 3.1.1. OSD, w celu realizacji zadań określonych w art. 9c ust. 2 Ustawy Prawo energetyczne, przekazuje operatorowi systemu przesyłowego informacje dotyczące pracy sieci rozdzielczej, zgodnie z zawartymi umowami.
- 3.1.2. Szczegółowy zakres informacji przekazywanych przez OSD i tryb ich przekazywania określa porozumienie operatorskie zawarte z operatorem systemu przesyłowego.

3.2. Ogólne warunki bilansowania.

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 10 z 23

- 3.2.1. W każdej dobie ilość paliwa gazowego dostarczonego przez OSD na rzecz ZUD w ramach danego PZD do umownego punktu/punktów wyjścia odpowiada ilości paliwa gazowego dostarczonego przez ZUD do umownego punktu/punktów wejścia w ramach tego PZD.
- 3.2.2. OSD nie ponosi odpowiedzialności w sytuacji, gdy ilość paliwa gazowego dostarczonego przez ZUD do umownego punktu wejścia do systemu dystrybucyjnego, ustalona w sposób określony powyżej, jest różna od ilości paliwa gazowego dostarczonego przez ZUD na wejściach do systemu współpracującego. Powstałe w takich przypadkach niezbilansowanie we współpracujących systemach gazowych jest rozliczane przez operatorów tych systemów.

3.2.3. ZUD jest zobligowany do zapewnienia zgodności pomiędzy ilościami paliwa gazowego dostarczanego do punktów wejścia do danego obszaru dystrybucyjnego z ilościami pobieranymi w punktach wejścia, w szczególności w obszarach dystrybucji zasilanych z punktów wejścia niebędących punktami wyjścia z systemów przesyłowych lub dystrybucyjnych innych operatorów.

3.3. Ogólne metody wykonania alokacji.

- 3.3.1. Alokacje wykonywane są przez OSD na podstawie wyników pomiarów, przyjętych profili poboru paliwa gazowego, informacji dostarczanych przez ZUD oraz metod opisanych w niniejszej IRiESD.
- 3.3.2. Alokacje wykorzystywane są w celu sprawdzania zbilansowania ZUD zgodności nominacji z realizacją oraz na potrzeby przekazywania informacji operatorom systemów współpracujących.
- 3.3.3. W przypadku, gdy odpowiednio w danym punkcie wejścia lub wyjścia do systemu dystrybucyjnego paliwo gazowe jest przekazywane do dystrybucji lub odbierane tylko przez jednego ZUD, całkowita ilość paliwa gazowego oraz maksymalna godzinowa ilość paliwa gazowego określone na podstawie wyników pomiarów w danym punkcie przypisane będą do tego ZUD.
- 3.3.4. W przypadku, gdy ~~odpowiednio~~ w danym punkcie ~~wejścia lub wyjścia~~ ~~paliwo gazowe jest przekazywane do dystrybucji lub odbierane tylko przez jednego ZUD, który zawarł z OSD obowiązują~~ co najmniej dwie PZD umowy o świadczenie usług dystrybucji obejmujące ten punkt, ilość paliwa gazowego oraz maksymalna godzinowa ilość paliwa gazowego określone na podstawie wyników pomiarów w danym punkcie przypisane będą proporcjonalnie do mocy umownej poszczególnych PZD zatwierdzonych nominacji dla poszczególnych umów o świadczenie usług dystrybucji zawartych z ZUD, o ile ZUD odbiorca nie określi innego sposobu alokacji, który po akceptacji przez OSD będzie obowiązywać dla danego punktu.
- 3.3.5. W przypadku, gdy ZUD dostarcza paliwo gazowe do danego obszaru dystrybucyjnego wyłącznie w jednym punkcie wejścia do tego obszaru, ilość alokowana dla tego ZUD w tym punkcie odpowiada sumie alokacji w punktach wyjścia dla tego ZUD w danym obszarze, przy czym ilość ta może zostać zredukowana przez OSD do limitu maksymalnych dostaw paliwa gazowego jakie w danym okresie mógł dostarczyć ZUD w danym punkcie wejścia. Limit maksymalnych dostaw, o którym mowa w zdaniu poprzednim, może wynikać w szczególności z uwarunkowań technicznych lub umownych jakie obowiązują w danym punkcie wejścia (np. ilości paliwa gazowego jakie zostały dostarczone przez ZUD do danej stacji regazyfikacji LNG lub ilości paliwa gazowego wytworzonego na rzecz ZUD w danej instalacji wytwórczej

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 11 z 23

~~biometanu). stosunku do każdego punktu wejścia do systemu dystrybucyjnego, OSD może zawrzeć z co najmniej jednym ZUD, będącym użytkownikiem takiego punktu porozumienie, na mocy którego wyrazi on zgodę na przypisanie różnicy pomiędzy ilościami paliwa gazowego określonymi w zatwierdzonych nominacjach i przekazanymi do przesłania w tym punkcie.~~

~~3.3.6. W przypadku, gdy dany obszar dystrybucyjny zasilany jest z więcej niż jednego punktu wejścia i ZUD dostarcza paliwo gazowe do tego obszaru z więcej niż jednego punktu wejścia, sumaryczne ilości alokowane w punktach wejścia dla danego ZUD ustalane są analogicznie jak w punkcie 3.3.5, przy czym podział ilości pomiędzy poszczególne punkty wejścia następuje zgodnie z zawartym porozumieniem z OSD, a w przypadku braku takiego porozumienia, proporcjonalnie do ilości zmierzonych w danym punkcie wejścia. zawarcia porozumienia, o którym mowa w pkt. 3.3.5, różnice pomiędzy realizacją a nominacją w danym punkcie wejścia będą uwzględniane przy określaniu opłaty za niezgodność nominacji z realizacją.~~

~~3.3.7. W wirtualnym punkcie wyjścia do sieci przesyłowej alokacje odpowiadają zatwierdzonym nominacjom.~~

3.4. Rozliczenie niezbilansowania

3.4.1 W przypadku, gdy w wyniku alokacji, powstanie różnica pomiędzy ilościami paliwa gazowego dostarczonymi przez ZUD do danego obszaru dystrybucyjnego w danej dobie gazowej, a ilościami pobranymi przez tego ZUD, powstałe niezbilansowanie zostanie rozliczone według następujących zasad:

3.4.1.1. Jeżeli ilości paliwa gazowego dostarczone przez ZUD do danego obszaru dystrybucyjnego są mniejsze od ilości paliwa gazowego pobranych przez ZUD w tym obszarze, ZUD jest zobowiązany zapłacić za pobrane paliwo gazowe od OSD w ramach bilansowania opłatę w wysokości:

$$OBO = (Q_{we} - Q_{wy}) * CRG * 120\%$$

gdzie:

OBO – opłata za paliwa gazowe odebrane przez ZUD w ramach bilansowania danej doby gazowej,

Q_{we} – ilość paliwa gazowego wprowadzona przez ZUD do danego obszaru w danej dobie gazowej,

Q_{wy} – ilość paliwa gazowego pobrana przez ZUD z danego obszaru dystrybucyjnego w danej dobie gazowej,

CRG – cena referencyjna gazu dla danego obszaru.

3.4.1.2. Jeżeli ilości paliwa gazowego dostarczone przez ZUD do danego obszaru dystrybucyjnego są większe od ilości paliwa gazowego pobranych przez ZUD w tym obszarze, OSD jest zobowiązany zapłacić za pobrane paliwo gazowe od ZUD w ramach bilansowania opłatę w wysokości:

$$OBP = (Q_{wy} - Q_{we}) * CRG * 80\%$$

gdzie:

OBP – opłata za paliwa gazowe pobrane od ZUD w ramach bilansowania danej doby gazowej,

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 12 z 23

Qwe – ilość paliwa gazowego wprowadzona przez ZUD do danego obszaru w danej dobie gazowej,

Qwy – ilość paliwa gazowego pobrana przez ZUD z danego obszaru dystrybucyjnego w danej dobie gazowej,

CRG – cena referencyjna gazu dla danego obszaru.

3.4.2. Rozliczenia za ilości odebrane i przekazane w ramach bilansowania w poszczególnych dobach miesiąca dokonuje się na podstawie miesięcznych raportów niezbilansowania opracowywanych przez OSD niezwłocznie po zakończeniu miesiąca.

3.4.2. W przypadku konieczności dokonania korekty ilości pobranych lub odebranych przez ZUD w rozliczonym wcześniej okresie np. w wyniku uznanej reklamacji, i braku możliwości dokonania korekt alokacji przekazanych do OSW, powstałą nadwyżkę ilości paliwa gazowego przekazanego przez ZUD do OSD lub niedobór paliwa gazowego odebranego przez ZUD od OSD rozlicza się według CRG obowiązującej w korygowanym okresie, o ile strony nie uzgodnią innego sposobu rozliczenia korygowanych ilości.

~~3.3.7. W przypadku, gdy w danym punkcie wejścia do systemu dystrybucyjnego paliwo gazowe jest przekazywane do dystrybucji przez kilku ZUD, sposoby alokacji zostaną ustalone przez operatora systemu dystrybucyjnego w porozumieniu z ZUD będącymi użytkownikami danego punktu wejścia.~~

~~3.3.8. Porozumienie, o którym mowa w pkt. 3.3.7 powinno umożliwiać całkowity podział ilości paliwa gazowego przekazanego do systemu dystrybucyjnego oraz określenie maksymalnych godzinowych ilości paliwa gazowego dla poszczególnych ZUD.~~

~~3.3.9. W przypadku niezawarcia porozumienia, o którym mowa w pkt. 3.3.5 albo w pkt. 3.3.7, różnice pomiędzy całkowitymi ilościami paliwa gazowego ustalonymi we wszystkich zatwierdzonych nominacjach dla danego punktu wejścia a ilościami przekazanymi do przesłania w tym punkcie wejścia, przypisane zostaną ZUD, któremu przysługuje co najmniej 70% całkowitej zamówionej mocy umownej na tym punkcie. Powyższe zasady nie znajdują zastosowania w przypadku niezapewnienia w danym punkcie wejścia minimalnego ciśnienia dostawy lub parametrów jakościowych paliwa gazowego.~~

~~3.3.10. W przypadku niezawarcia porozumienia, o którym mowa w pkt. 3.3.7 i nieistnienia ZUD, któremu przysługuje co najmniej 70% całkowitej zamówionej mocy umownej w danym punkcie wejścia, ilości paliwa gazowego przekazywane do dystrybucji w poszczególnych punktach wejścia zostaną przypisane poszczególnym ZUD, proporcjonalnie do zatwierdzonych nominacji.~~

~~3.3.11. W sytuacji, gdy nie zostało zawarte porozumienie, o którym mowa w pkt. 3.3.7, maksymalne godzinowe ilości paliwa gazowego w danym miesiącu gazowym, w poszczególnych punktach wejścia, zostaną określone dla poszczególnych ZUD na podstawie całkowitej maksymalnej godzinowej ilości paliwa gazowego przekazanego do systemu dystrybucyjnego w danym punkcie, proporcjonalnie do zatwierdzonych nominacji obowiązujących w dniu, w którym wystąpiła największa całkowita godzinowa ilość paliwa gazowego przekazanego do systemu dystrybucyjnego.~~

~~3.3.12. W odniesieniu do punktów wejścia, dla których operatorem punktu rozliczeniowego jest podmiot inny niż OSD, wówczas podmiot ten będzie przekazywać do OSD codziennie do godziny 6:00 informacje o ilościach przypisanych do danego punktu~~

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 13 z 23

~~wejścia dla poprzedniej doby gazowej, celem dokonania alokacji do poszczególnych ZUD, a miesięczne protokoły rozliczeniowe zawierające dane dobowe dla poszczególnych punktów wejścia będą przekazywane OSD do 3 dnia roboczego po zakończeniu miesiąca gazowego.~~

4. Zarządzanie ograniczeniami w systemie dystrybucyjnym

4.1. Przyczyny powstawania ograniczeń systemowych.

Ograniczenia systemowe mogą wystąpić w systemie dystrybucyjnym w związku z:

- 4.1.1. ograniczoną przepustowością sieci lub systemowych obiektów technologicznych,
- 4.1.2. koniecznością utrzymywania minimalnych ciśnień w punktach wyjścia z systemu dystrybucyjnego,
- 4.1.3. koniecznością utrzymania stabilnych parametrów jakościowych paliwa gazowego w systemie dystrybucyjnym,
- 4.1.4. prowadzeniem prac w systemie dystrybucyjnym lub w systemach współpracujących,
- 4.1.5. wystąpieniem sytuacji awaryjnej,
- 4.1.6. działaniami ZUD, jego dostawców lub Odbiorców, niezgodnymi z postanowieniami IRiESD lub umowy dystrybucyjnej.

4.2. Działania Operatora Systemu Dystrybucyjnego na rzecz efektywnego wykorzystania przepustowości systemu dystrybucyjnego.

- 4.2.1. OSD jest zobowiązany prowadzić działania mające na celu efektywne wykorzystanie przepustowości systemu dystrybucyjnego w celu realizacji usług dystrybucji na rzecz ZUD i podmiotów występujących z wnioskiem o świadczenie usług dystrybucji.
- 4.2.2. Działania związane z efektywnym wykorzystaniem przepustowości systemu dystrybucyjnego obejmują między innymi:
 - 4.2.2.1. analizę potencjalnych obszarów rozwoju rynku gazu na terenie funkcjonowania Operatora i odpowiednie dostosowanie Planów Rozwoju OSD,
 - 4.2.2.2. programowanie rozwoju systemu dystrybucyjnego,
 - 4.2.2.3. rozbudowę systemu dystrybucyjnego zgodnie z założeniami Planu Rozwoju i wydanymi warunkami przyłączenia,
 - 4.2.2.4. rozbudowę systemu w miejscach ograniczonej przepustowości,
 - 4.2.2.5. monitorowanie parametrów technicznych i jakościowych paliwa gazowego,
 - 4.2.2.6. zarządzanie pracą systemu przy wykorzystaniu procedur nominacji,
 - 4.2.2.7. wprowadzanie opłat za działania niezgodne z IRiESD i umową dystrybucyjną, które mają za zadanie zmotywowanie ZUD do unikania sytuacji mogących powodować ograniczenia w systemie dystrybucyjnym.
- 4.2.3. W celu efektywnego wykorzystania istniejących technicznych możliwości systemu, OSD ma obowiązek monitorowania wykorzystania zamówionych przepustowości przez ZUD.
- 4.2.4. Jeżeli zgłoszone nominacje roczne wraz z określonymi przez ZUD profilami dostaw paliwa gazowego nie uzasadniają udostępniania ZUD zamówionej mocy umownej, OSD może renegecjować z ZUD warunki umowy dystrybucyjnej w zakresie wielkości

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 14 z 23

zamówionej mocy, dostosowując ją do zgłoszonych nominacji oraz profili dostaw paliwa gazowego w celu udostępnienia zwolnionej mocy umownej na warunkach ogólnych.

4.2.5. Jeżeli renegecje zakończą się niepowodzeniem, a w ciągu trzech kolejno po sobie następujących miesięcy ilość transportowanego paliwa gazowego w każdym miesiącu jest mniejsza o co najmniej 15% od zgłoszonej na dany miesiąc nominacji, OSD może wypowiedzieć warunki umowy w zakresie zamówionej mocy, dostosowując ją do zgłoszonych nominacji oraz profili dostaw paliwa gazowego i jednocześnie udostępnić zwolnioną moc umowną na warunkach ogólnych.

4.3. Wstrzymywanie, ograniczanie lub wznawianie dostaw do punktów wyjścia.

4.3.1. Wstrzymanie lub ograniczenie dostaw do punktów wyjścia może nastąpić:

4.3.1.1. z inicjatywy ZUD, na podstawie zlecenia przekazanego do OSD,

4.3.1.2. z inicjatywy OSD w sytuacji:

4.3.1.2.1. wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze paliw gazowych na podstawie Ustawy o zapasach,

4.3.1.2.2. prowadzenia prac remontowych/modernizacyjnych,

4.3.1.2.3. gdy instalacja gazowa znajdująca się za punktem wyjścia z systemu dystrybucyjnego stwarza bezpośrednie zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi lub środowiska,

4.3.1.2.4. gdy nastąpił nielegalny pobór paliw gazowych,

4.3.1.2.5. gdy Odbiorca zwleka z zapłatą za usługę dystrybucji paliwa gazowego, co najmniej miesiąc po upływie terminu płatności, pomimo uprzedniego powiadomienia na piśmie o zamiarze wypowiedzenia umowy i wyznaczenia dodatkowego dwutygodniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności.

4.3.2. Wznowienie dostaw do punktu systemu może nastąpić po ustaniu przyczyn wstrzymania, o których mowa powyżej lub na wniosek ZUD, w przypadkach wstrzymania lub ograniczenia dostaw, o których mowa w pkt. 4.3.1.1, na podstawie zlecenia przekazanego do OSD.

4.3.3. W sytuacjach, o których mowa w pkt. 4.3.1, OSD nie ponosi odpowiedzialności za jakiegokolwiek techniczne i finansowe straty poniesione przez ZUD lub obsługiwanych przez ZUD Odbiorców paliwa gazowego w wyniku przeprowadzonych działań.

4.3.4. Koszty związane ze wstrzymywaniem, ograniczaniem i wznawianiem dostaw paliwa gazowego pokrywane są na warunkach i w wysokości określonych w taryfie.

4.4. Zarządzanie ograniczeniami systemowymi w przypadku niezgodności dostaw paliwa gazowego z potwierdzonymi nominacjami.

4.4.1. OSD planuje ruch systemu dystrybucyjnego na podstawie nominacji ZUD, uzgodnionych w sposób opisany w IRiESD.

4.4.2. W przypadku, gdy ilości paliwa gazowego przekazane do dystrybucji są niezgodne z potwierdzonymi nominacjami, OSD podejmuje dodatkowe czynności związane z

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 15 z 23

dostosowaniem pracy systemu do nowych warunków i zapobieżenia ewentualnym ograniczeniom systemowym.

- 4.5. Zarządzanie ograniczeniami w przypadku wprowadzenia do systemu paliwa gazowego o nieodpowiednim cieple spalania lub nieodpowiedniej jakości.
- 4.5.1. OSD odmawia odebrania w umownym punkcie wejścia do systemu dystrybucyjnego paliwa gazowego o nieodpowiedniej jakości, o ile umowa dystrybucyjna nie stanowi inaczej.
- 4.5.2. Za okres wstrzymania odbioru paliwa gazowego z powodu nieodpowiedniej jakości paliwa gazowego w umownym punkcie wejścia, OSD pobiera opłaty wynikające z zamówionej mocy oraz opłaty za ~~niedotrzymanie nominacji~~niezbilansowanie.
- 4.5.3. W przypadku stwierdzenia, że do systemu zostało wprowadzone paliwo gazowe o nieodpowiednim cieple spalania lub nieodpowiedniej jakości, OSD ustali z ZUD lub z Operatorem źródła odpowiedzialnych za nieodpowiednie ciepła spalania i/lub jakość paliwa gazowego, określi zasięg oraz skalę mogącego wystąpić zakłócenia oraz podejmie jedno z poniższych działań:
- 4.5.3.1. dopuści warunkowo do transportu całości lub części paliwa gazowego o niedostatecznej jakości, pod warunkiem uznania, że zasięg i skala zakłócenia nie wypłynie negatywnie na realizację umów dystrybucyjnych innych ZUD,
- 4.5.3.2. wstrzyma przyjęcie paliwa gazowego w umownym punkcie wejścia oraz realizację umowy dystrybucyjnej ZUD do czasu ustania zakłócenia i przywrócenia właściwych parametrów paliwa gazowego, jeśli uzna, iż zasięg i skala zakłócenia może wpłynąć negatywnie na realizację umów dystrybucyjnych innych ZUD lub mieć negatywny wpływ na bezpieczeństwo funkcjonowania systemu dystrybucyjnego. Niezwłocznie poinformuje ZUD lub Operator źródła o wstrzymaniu przyjęcia paliwa gazowego do dystrybucji.
- 4.5.4. W przypadku braku możliwości ustalenia ZUD wprowadzających do systemu dystrybucyjnego paliwo gazowe o nieodpowiednim cieple spalania i/lub nieodpowiedniej jakości, OSD może wstrzymać przyjmowanie paliwa gazowego w umownym punkcie wejścia oraz realizację wszystkich umów dystrybucyjnych, związanych z tym punktem wejścia, do czasu ustania zakłócenia i przywrócenia właściwych parametrów paliwa gazowego.
- 4.5.5. W przypadku opisanym w pkt. 4.5.3, OSD przyporządkowuje wprowadzone lub mające być wprowadzone do systemu ilości paliwa gazowego o niedostatecznej jakości i/lub cieple spalania do poszczególnych ZUD stosując ogólne metody alokacji.
- 4.5.6. Za wprowadzenie do systemu dystrybucyjnego paliwa gazowego o nieodpowiedniej jakości i/lub nieodpowiednim cieple spalania według wartości podanych w pkt. 4.6.1, OSD pobierze od ZUD lub Operatora źródła opłatę opartą o warunki opisane w pkt. 4.7 i 4.8.
- 4.5.7. W przypadku wprowadzenia do systemu dystrybucyjnego paliwa gazowego o nieodpowiednim cieple spalania i/lub nieodpowiedniej jakości według wartości podanych w pkt. 4.6.1, bez uprzedniego poinformowania OSD, ZUD lub Operator źródła przejmuje na siebie wszelkie zobowiązania związane z dostarczaniem tego paliwa gazowego, w tym zobowiązania związane z ewentualnymi roszczeniami innych użytkowników systemu z tego tytułu.

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 16 z 23

4.6. Parametry jakościowe paliwa gazowego.

4.6.1. Parametry jakościowe paliwa gazowego, w tym ciepło spalania HSN, w systemie dystrybucyjnym muszą być zgodne z wymaganiami określonymi w pkt. 1.5 i 1.6 IRiESD - Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci.

4.7. Opłaty za niedotrzymanie ciepła spalania paliwa gazowego.

4.7.1. Jeżeli ZUD przekaże do dystrybucji w punkcie wejścia oraz odbierze w punkcie wyjścia paliwo gazowe o wartości ciepła spalania mieszczącej się w przedziale opisanym w pkt. 4.6.1, ani ZUD, ani OSD nie przysługują z tego tytułu żadne roszczenia ani opłaty.

4.7.2. Jeżeli ZUD przekaże do dystrybucji w punkcie wejścia paliwo gazowe o wartości ciepła spalania wyższej od HSNmax, nie przysługują mu z tego tytułu żadne roszczenia ani opłaty.

4.7.3. W przypadku przekazania do dystrybucji paliwa gazowego o ciepłe spalania mniejszym niż HSNmin, pobiera się od ZUD opłatę dodatkową wyliczaną wg wzoru:

$$ONC = IN * CRG * (1 - HZW / HSNmin),$$

gdzie:

ONC – opłata za niedotrzymanie ciepła spalania na wejściu (zł),

HZW – ciepło spalania paliwa gazowego wprowadzonego przez ZUD do systemu dystrybucyjnego (MJ/m³),

HSNmin – minimalne ciepło spalania ustalone zgodnie z pkt. 4.6.1 (MJ/m³),

IN – odebrana w umownym punkcie wejścia do systemu ilość paliwa gazowego o niższej od minimalnej wartości ciepła spalania (m³),

CRG – cena referencyjna gazu (zł/m³).

4.7.4. W przypadku przekazania do dystrybucji paliwa gazowego o ciepłe spalania poniżej wartości HSNmingr = 34 MJ/m³, pobiera się od ZUD opłatę dodatkową wyliczaną wg wzoru:

$$ONC = IN * CRG * (1 - HZW / HSNmingr) * 2,$$

gdzie:

ONC – opłata za niedotrzymanie ciepła spalania na wejściu (zł),

HZW – ciepło spalania paliwa gazowego wprowadzonego przez ZUD do systemu dystrybucyjnego (MJ/m³),

HSNmingr – minimalne ciepło spalania graniczne (MJ/m³),

IN – odebrana w umownym punkcie wejścia do systemu ilość paliwa gazowego o niższej od minimalnej wartości ciepła spalania (m³),

CRG – cena referencyjna gazu (zł/m³).

4.7.5. W przypadku jeśli OSD wyrazi w formie pisemnej zgodę na przyjęcie do przesłania paliwa gazowego o wartości ciepła spalania niższej niż HSNmin, ale wyższej niż HSNmingr, opłata za wprowadzenie takiego paliwa do systemu wynosi 50% opłaty opisanej w pkt. 4.7.3. Zgoda OSD na przyjęcie w punkcie wejścia paliwa o obniżonej wartości ciepła spalania może zostać wyrażona jedynie na pisemny

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 17 z 23

wniosek ZUD, złożony co najmniej 48 godzin przed planowanym rozpoczęciem dostarczania paliwa gazowego do punktu wejścia.

4.8. Opłaty za niedotrzymanie parametrów jakościowych paliwa gazowego.

4.8.1. Jeżeli ZUD na wejściu do systemu dystrybucyjnego dostarczy paliwo gazowe o nieodpowiedniej jakości (oprócz temperatury punktu rosy wody), OSD przysługuje od ZUD opłata dodatkowa za niedotrzymanie parametrów jakościowych paliwa gazowego w umownym punkcie wejścia do systemu dystrybucyjnego (ONP), określonych w pkt. 1.5 i 1.6 IRIESD - Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci, obliczana jako:

$$ONP = IN * 2 * CRG * (XSJW - XSJNmax) / MOD(XSJNmax),$$

gdzie:

ONP – opłata za niedotrzymanie parametrów paliwa gazowego w punkcie wejścia (zł),

IN – odebrana w umownym punkcie wejścia do systemu ilość paliwa gazowego o nieodpowiedniej jakości (m³),

CRG – cena referencyjna gazu (zł/m³),

MOD – wartość bezwzględna,

XSJNmax – najwyższa dopuszczalna wartość danego parametru jakościowego,

XSJW – rzeczywista wartość danego parametru jakościowego.

4.8.2. W przypadku, jeśli OSD wyrazi w formie pisemnej zgodę na przyjęcie do przesłania paliwa gazowego o nieodpowiedniej jakości, opłata za wprowadzenie takiego paliwa do systemu wynosi 50% opłaty opisanej w pkt. 4.8.1. Zgoda OSD na przyjęcie w punkcie wejścia paliwa o nieodpowiedniej jakości może zostać wyrażona jedynie na pisemny wniosek ZUD, złożony co najmniej 48 godzin przed planowanym rozpoczęciem dostarczania paliwa gazowego do punktu wejścia.

4.8.3. Strony zobowiązane są do zapewnienia odpowiedniej temperatury punktu rosy wody paliwa gazowego przekazywanego do przesłania w punktach wejścia do systemu dystrybucyjnego zgodnie z poniższymi wymaganiami:

4.8.3.1. maksymalna dopuszczalna wartość temperatury punktu rosy wody (XSTNmax) dla 5,5 MPa od 1 kwietnia do 30 września wynosi +3,7°C (276,85 K),

4.8.3.2. maksymalna dopuszczalna wartość temperatury punktu rosy wody (XSTNmax) dla 5,5 MPa od 1 października do 31 marca wynosi -5°C (268,15 K).

4.8.4. Przy przeliczaniu temperatury punktu rosy wody dla różnych ciśnień należy stosować tabele znajdujące się w Załączniku A do Polskiej Normy PN-C-04752.

4.9. Bonifikaty za niedotrzymanie ciepła spalania paliwa gazowego oraz innych parametrów jakościowych zostały określone w taryfie.

~~4.9.1. W przypadku przekazania do odbioru w punkcie wyjścia z systemu dystrybucyjnego paliwa gazowego o ciepłe spalania poniżej wartości HSNmingr, określonej w pkt.~~

~~4.6.1, OSD udzieli ZUD bonifikaty obliczonej według wzoru:~~

~~$$BNCWgr = IGI * 2 * CRG * (1 - HZW / HSNmin),$$~~

IRIESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 18 z 23

gdzie:

~~BNCWgr — bonifikata za niedotrzymanie ciepła spalania w punkcie wyjścia z systemu dystrybucyjnego (zł/m³),~~

~~IGI — rzeczywista ilość paliwa gazowego o niedotrzymanej wartości ciepła spalania przekazanego do odbioru w punkcie wyjścia z systemu dystrybucyjnego (m³),~~

~~CRG — cena referencyjna gazu (zł/m³),~~

~~HZW — rzeczywiste ciepło spalania paliwa gazowego przekazanego do odbioru w punkcie wyjścia z systemu dystrybucyjnego (MJ/m³),~~

~~HSNmin — minimalna wartość ciepła spalania, o której mowa w pkt. 4.6.1 (MJ/m³).~~

~~4.9.2. — Jeżeli OSD przekaze do odbioru w punkcie wyjścia paliwo gazowe o wartości ciepła spalania HZW wyższej od HSNmax, o którym mowa w pkt. 4.6.1, umowę dystrybucyjną uważa się za prawidłowo wykonaną, a strony nie dokonują z tego tytułu dodatkowych rozliczeń.~~

~~4.9.3. — Jeśli ZUD wyrazi na piśmie zgodę na przyjęcie paliwa gazowego o obniżonej wartości ciepła spalania, za przyjętą ilość paliwa gazowego ZUD przysługuje 50% bonifikaty,~~

~~o — której mowa w pkt. 4.9.1.~~

~~4.9.4. — Jeżeli OSD przekaze do odbioru w punkcie wyjścia paliwo gazowe niespełniające przynajmniej jednego ze standardów jakościowych określonych w pkt. 4.6.1,~~

~~OSD udzieli ZUD bonifikaty za każdy z przekroczonych parametrów określonych w pkt. 4.6.1, obliczanej według wzoru:~~

$$\text{BNSJW} = \text{IGI} * 2 * \text{CRG} * (\text{XSJW} - \text{XSJNmax}) / \text{MOD}(\text{XSJNmax}),$$

gdzie:

~~BNSJW — bonifikata za przekroczenie danego parametru jakościowego w punkcie wyjścia z systemu dystrybucyjnego (zł),~~

~~IGI — ilość paliwa gazowego o niedotrzymanej wartości danego parametru jakościowego, przekazanego do odbioru w punkcie wyjścia z systemu dystrybucyjnego (m³),~~

~~CRG — cena referencyjna gazu (zł/m³),~~

~~MOD — wartość bezwzględna,~~

~~XSJNmax — najwyższa dopuszczalna wartość danego parametru jakościowego, przedstawiona w pkt. 4.6.1,~~

~~XSJW — rzeczywista wartość danego parametru jakościowego paliwa gazowego przekazanego do odbioru w punkcie wyjścia z systemu dystrybucyjnego.~~

~~4.9.5. — OSD udzieli ZUD bonifikaty wyliczonej zgodnie ze wzorem przedstawionym w pkt. 4.9.4 w odniesieniu do każdego z parametrów jakościowych, o których mowa w pkt. 4.6.1. Bonifikata ta będzie naliczona osobno dla każdego z niedotrzymanych parametrów jakościowych.~~

~~4.9.6. — W przypadku przekazania przez OSD do odbioru w punkcie wyjścia z systemu dystrybucyjnego paliwa gazowego niespełniającego parametrów określonych w pkt. 4.8.3, OSD udzieli ZUD bonifikaty, wyliczonej według wzoru:~~

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 19 z 23

$$BNSTW = IGI * 0,1 * CRG * (XSTW - XSTN_{max}) / MOD (XSTN_{max}),$$

gdzie:

~~BNSTW – bonifikata za niedotrzymanie parametru temperatury punktu rosy wody (zł),~~

~~IGI – ilość paliwa gazowego o niedotrzymanej wartości parametru punktu rosy wody przekazanego do odbioru w punkcie wyjścia z systemu dystrybucyjnego (m³),~~

~~CRG – cena referencyjna gazu (zł/m³),~~

~~MOD – wartość bezwzględna,~~

~~XSTN_{max} – maksymalna dopuszczalna wartość temperatury punktu rosy wody (K),~~

~~XSTW – rzeczywista wartość temperatury punktu rosy wody paliwa gazowego przekazanego do odbioru w punkcie wyjścia (K).~~

~~4.9.7. Przy przeliczaniu temperatury punktu rosy wody dla różnych ciśnień należy stosować tabele znajdujące się w Załączniku A do Polskiej Normy PN-C-04752.~~

~~4.9.8. W razie zastrzeżeń dotyczących jakości przesłanego paliwa gazowego ZUD~~

~~lub OSD może zażądać wykonania badania jego jakości w niezależnym laboratorium~~

~~badawczym, posiadającym akredytację jednostki certyfikującej uzyskaną zgodnie~~

~~z odrębnymi przepisami. W przypadku stwierdzenia zgodności jakości paliwa~~

~~gazowego z parametrami określonymi w punktach powyżej, koszty tego badania pokrywa podmiot żądający jego przeprowadzenia, w przeciwnym przypadku koszty badania pokrywa druga strona.~~

~~4.9.9. Strony zobowiązane są, w przypadku stwierdzenia możliwości przekazania paliwa gazowego o niedostatecznej jakości, do niezwłocznego powiadomienia drugiej strony o możliwości wystąpienia takiej sytuacji.~~

4.10. Opłaty i bonifikaty za niedotrzymanie ciśnienia na punktach wejścia do systemu dystrybucyjnego.

4.10.1. W sytuacji niedotrzymania minimalnego ciśnienia dostawy w punkcie wejścia do systemu dystrybucyjnego, które spowoduje niedotrzymanie minimalnego ciśnienia w punktach wyjścia, OSD przysługuje od ZUD opłata z tego tytułu pokrywająca koszty OSD związane z utrzymaniem ruchu gazu w systemie.

4.10.2. W sytuacji niedotrzymania minimalnego ciśnienia dostawy w punkcie wejścia do systemu, OSD może wprowadzić w stosunku do ZUD, po którego stronie wystąpiły okoliczności powodujące taką sytuację, ograniczenia w przyjmowaniu paliwa gazowego do dystrybucji w punkcie wejścia oraz odbioru w punktach wyjścia do wartości umożliwiającej utrzymanie ciśnienia umownego.

4.11. Rozliczenie z tytułu niedotrzymania parametrów jakościowych i ciepła spalania.

4.11.1. Do dwudziestego ósmego (28) dnia następnego miesiąca gazowego OSD wystawia fakturę dodatkową uwzględniającą należne opłaty dodatkowe za poprzedni miesiąc gazowy, za niedotrzymanie parametrów jakościowych paliwa gazowego oraz za niedotrzymanie ciepła spalania paliwa gazowego.

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 20 z 23

4.11.2. Faktura dodatkowa sporządzana jest na podstawie protokołu rozliczenia miesięcznego.

4.11.3. W przypadku wystąpienia sporu w zakresie wykonanych przez OSD pomiarów parametrów jakości gazu, ZUD lub Odbiorca ZUD ma prawo zlecić wykonanie pomiarów kontrolnych niezależnemu laboratorium jakości gazu, posiadającemu stosowne urządzenia, kwalifikacje i według akredytowanej procedury. ZUD lub Odbiorcy ZUD przysługuje zwrot kosztów pomiarów kontrolnych przez OSD w przypadku gdy wykonany pomiar kontrolny w obecności OSD wykaże słuszność zakwestionowanych pomiarów, wykonanych przez laboratoria jakości gazu OSD.

4.12. Cena referencyjna gazu.

4.12.1. Cena referencyjna gazu (CRG), wykorzystywana na potrzeby rozliczeń OSD z ZUD, ustalana jest na miesiąc bieżący na podstawie średniej ważonej ceny zakupów paliwa gazowego, po jakiej OSD kupił paliwo gazowe, na potrzeby związane z transportem paliwa gazowego, w miesiącu gazowym (n-2). Jeżeli w miesiącu gazowym (n-2) nie nastąpił zakup paliwa gazowego, obowiązuje poprzednia CRG.

4.12.2. OSD ustala i publikuje CRG na swojej stronie internetowej w miesiącu poprzedzającym miesiąc, w którym ma ona obowiązywać.

4.12.3. CRG ustalana jest odrębnie dla każdego obszaru dystrybucyjnego.

5. Fakturowanie i płatności

5.1. Zasady dotyczące fakturowania i płatności określa umowa dystrybucyjna oraz taryfa.

6. Sposoby postępowania w sytuacjach awaryjnych i w czasie obowiązywania ograniczeń

6.1. Awarie i ich usuwanie.

6.1.1. W przypadku wystąpienia awarii lub zakłócenia w przepływie paliwa gazowego, OSD ma obowiązek przystąpić niezwłocznie do ich usunięcia.

6.1.2. Na terenie działania OSD dostępne są alarmowe numery telefonów, które służą użytkownikom systemu oraz innym podmiotom do zgłaszania informacji związanych z wystąpieniem awarii w obszarze funkcjonowania systemu dystrybucyjnego. Informacja o alarmowych numerach telefonów dostępna jest na stronie internetowej OSD.

6.1.3. W przypadku otrzymania informacji o nieprawidłowościach w działaniu systemu gazowego, dyspozytor informuje odpowiednie służby, które podejmują natychmiastowe działania w celu zapewnienia bezpieczeństwa mienia i osób oraz zapewnienia ciągłości dostaw.

6.1.4. Przy zabezpieczeniu i usuwaniu skutków awarii odpowiednie służby OSD współpracują z innymi służbami, takimi jak policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe, itp.

6.1.5. Na obszarze systemu dystrybucyjnego objętego skutkami awarii lub działań związanych z ich usuwaniem, OSD może wprowadzić ograniczenia w dystrybucji paliwa gazowego.

6.1.6. OSD nie ponosi odpowiedzialności za skutki awarii wynikających ze stanu technicznego instalacji i urządzeń użytkowanych przez ZUD lub innych użytkowników systemu oraz innych awarii wynikających z winy ZUD, innych użytkowników systemu lub działania strony trzeciej.

6.2. Sporządzanie planu wprowadzania ograniczeń.

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 21 z 23

- 6.2.1. Zasady opracowywania planów ograniczeń oraz ich wprowadzania reguluje Ustawa o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (zwana Ustawą o zapasach) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 września 2007 roku (Dz.U. Nr 178, poz. 1252) w sprawie sposobu i trybu wprowadzania ograniczeń w poborze gazu ziemnego.
- 6.2.2. Plany wprowadzania ograniczeń określają maksymalne godzinowe i dobowe ilości poboru paliwa gazowego przez poszczególnych Odbiorców przyłączonych do systemu dystrybucyjnego, dla poszczególnych stopni zasilania.
- 6.2.3. Odbiorcy oraz ZUD będący Odbiorcami przyłączeni do systemu dystrybucyjnego i podlegający ograniczeniom w poborze paliwa gazowego, informują OSD do dnia 31 lipca każdego roku, o minimalnej ilości paliwa gazowego, której pobór nie powoduje zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych i odpowiada maksymalnemu dozwolonemu poborowi paliwa gazowego w 10 stopniu zasilania. Ilość ta, określona przez Odbiorcę, nie może przekraczać najwyższego z minimalnych godzinowych i dobowych poborów gazu ziemnego wyznaczonych dla każdego roku w okresie 3 lat poprzedzających dzień 1 lipca roku, w którym został opracowany plan, z wyłączeniem dni, w których godzinowa i dobową ilość gazu ziemnego, jaką pobierał odbiorca w danym punkcie wyjścia z systemu gazowego, nie przekraczała 15% wartości określonej dla tego odbiorcy w drugim stopniu zasilania, wyznaczonej dla danego roku.
- 6.2.4. ZUD jest zobowiązany do przekazania na bieżąco do OSD informacji o Odbiorcach ZUD, podlegającym ograniczeniom w poborze paliwa gazowego zgodnie z Ustawą o zapasach przyłączanych do systemu dystrybucyjnego OSD. Informacja ta powinna zawierać nazwę i adres siedziby Odbiorcy wraz z kodem pocztowym, REGONEM Odbiorcy, nazwę i adres zakładu przyłączonego (punktu poboru paliwa gazowego), rodzaj wykonywanej działalności, moc umowną. ZUD zobowiąże tych Odbiorców do udzielania OSD informacji, o których mowa w pkt. 6.2.3 w terminie do dnia 31 lipca każdego roku.
- 6.2.5. OSD może dokonać weryfikacji informacji podanych przez Odbiorców, dotyczących minimalnych ilości paliwa gazowego, których pobór nie powoduje zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych.
- 6.2.6. Czynności weryfikacyjne wykonują na zlecenie OSD autoryzowani audytorzy w dziedzinie energetyki przemysłowej, po okazaniu certyfikatu oraz po doręczeniu przedsiębiorcy albo osobie przez niego upoważnionej, upoważnienia do przeprowadzenia kontroli działalności przedsiębiorcy wystawionego przez operatora.
- 6.2.7. Minimalne godzinowe i dobowe ilości paliwa gazowego, których pobór nie powoduje zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych, określone w trakcie weryfikacji, z zastrzeżeniem wskazanym w drugim zdaniu pkt 6.2.3, zostają wprowadzone do planu ograniczeń jako odpowiadające 10 stopniowi zasilania.
- 6.2.8. OSD sporządza plany wprowadzania ograniczeń na podstawie posiadanych przez niego danych, informacji uzyskanych od ZUD i Odbiorców, z uwzględnieniem wyników audytu przeprowadzonego w trybie pkt. 6.2.6 i przedstawia je do zatwierdzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki do dnia 15 listopada każdego roku.

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 22 z 23

- 6.2.9. W terminie ~~514~~ dni od zatwierdzenia planu ograniczeń przez Prezesa URE, OSD informuje ZUD, o którym mowa w pkt. 6.2.4, oraz ~~w terminie 14 dni~~ Odbiorców, o których mowa w pkt. ~~6.2.2-3~~ o maksymalnej ilości poboru paliwa gazowego w poszczególnych stopniach zasilania, ustalonej w zatwierdzonym planie ograniczeń.
- 6.2.10. Maksymalne ilości poboru paliwa gazowego w poszczególnych stopniach zasilania określone w zatwierdzonych planach wprowadzania ograniczeń, stają się integralną częścią umowy dystrybucyjnej.
- 6.2.11. Operator Systemu Dystrybucyjnego nie ponosi odpowiedzialności za skutki ograniczeń wprowadzonych Rozporządzeniem Rady Ministrów.
- 6.3. Wprowadzanie planu ograniczeń.
- 6.3.1. Po publikacji Rozporządzenia, OSD poinformuje i zobowiąże do wprowadzenia ograniczeń w poborze paliwa gazowego Odbiorców przyłączonych do sieci dystrybucyjnej OSD.
- 6.3.2. ~~W przypadku, gdy Odbiorcy n~~~~ie dostosują~~~~owanie~~ wielkości poboru paliwa gazowego do wprowadzonych ograniczeń, ~~podlega karze którą zgodnie z przepisami Ustawy o zapasach wymierza Prezes URE~~ ~~OSD pobierze opłatę za przekroczenie mocy wynikającej z wprowadzonych ograniczeń, zgodnie z postanowieniami taryfy.~~

IRiESD – Bilansowanie i zarządzanie ograniczeniami systemowymi		
Zatwierdzono:		Wersja II
Obowiązuje:		Strona 23 z 23